

50maddede

Siyasi Cinayetler

Orhan Tüleyliođlu

© KARAKARGA YAYINLARI 260

*Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.*

50 MADDEDE SİYASİ CİNAYETLER

Orhan Tüleyliođlu

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Kutlukhan Perker

Yayın Koordinatörü: Mesud Ata

Editör: Seçil Epik

Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Ocak 2020

2. Baskı: Mart 2020

ISBN: 978-605-7865-58-8

*İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cümalođlu, Mustafa Kutlukhan Perker
KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.*

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5

Nişantaşı / İstanbul

Tel: (0 212) 252 22 42

Fax: (0 212) 252 22 43

 karakarga.com

 info@karakarga.com

 [karakargayayinlari](https://www.facebook.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayinlari](https://www.instagram.com/karakargayayinlari)

 [karakargayayin](https://twitter.com/karakargayayin)

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit

Adres: Maltepe Mahallesi Hastane Yolu,
Sokak No 1/6 Zeytinburnu - İstanbul

Tel: 0 212 613 30 06

Matbaa Sertifika No: 40200

50 MADDEDE SİYASİ CİNAYETLER

Orhan Tüleyliođlu

İçindekiler

DEVİRİM ŞEHİDİ KUBİLAY	s11
BENİM MESKENİM DAĞLARDIR	s17
HÜRRİYET ŞEHİDİ	s23
GÜNEŞE GÖMÜLEN DEVRİMCİ	s27
ELİF'İN BABASI	s33
TAYLAN	s39
ORTOPEDİ UZMANI VE RESSAM	s45
NECMETTİN	s51
BİR KÖR KURŞUN	s57
BU GÜZEL HALK İÇİN...	s61
KANLI 1 MAYIS	s65
FAİLİ BELLİ "FAİLİ MEÇHUL CİNAYET"	s69
İYİ İNSAN İLKESİ	s75
HAMİDO	s81
ÇAĞDAŞ İNSANIN SİMGESİ	s85

ANKARA'DA, BAHÇELİEVLER'DE... s91

BİR TOLERANS USTASI s97

BİR BİLGİSAYAR DÂHİSİ s101

ÖRNEK BİR İNSAN s105

KANREVANMARAŞ s109

GAZETECİ s117

ÇİÇEK AÇMADAN KIRILAN BİR DAL s123

KÜÇÜK BİR CEP DEFTERİ s127

DEVLET İÇİNDE ÇÖREKLENMİŞ BİR ÇETE... s131

ÇAĞDAŞ UYGARLIĞIN SAAT AYARI s135

YAŞAMA SEVİNCİNİN YAZARI s141

YOKSUL HASTALARINDAN PARA ALMAYAN DOKTOR s145

HALKIN AVUKATI s149

KEMAL TÜRKLER'İN SON SÖZLERİ s155

12 EYLÜL'ÜN ACI BİLANÇOSU s161

O, GÜLÜŞÜN GÜLÜŞÜYDÜ... s165

TEK KİŞİLİK ORDU s171

GENEL YAYIN YÖNETMENİ s175

KOMÜNİST MÜFTÜ s181

ÇAĞDAŞLIĞA YARAŞIR BİR TÜRKİYE İÇİN s185

KATİLİN ADI FAİL, SOYADI MEÇHUL s191

GÖZYAŞLARINDAN KAHKAHALAR SÜZEN YAZAR s195

ŞAİR, YAZAR, GAZETECİ... s199

UĞUR MUMCU'NUN DÜŞÜ s207

YÜREKLERDEKİ YANGIN s215

KİMESNE ÖLDÜ! s223

NAMLUNUN UCUNDAKİ MAHALE s227

BEN GAZETECİYİM... s233

YURTSEVERLİK ÖĞRETMENİ s237

KURTULUŞ SAVAŞIMIZ

DAHA BİTMEDİ s243

KÖSTEBEĞİ BULAN YAZAR s249

TÜRKİYE'YE KURŞUN s255

AYDINLANMA ŞEHİDİ s263

BARIŞ ELÇİSİ s269

GEZİ PARKI'NIN ÇOCUKLARI s277

KAYNAKÇA s291

1

DEVRİM ŞEHİDİ KUBİLAY

23 Aralık 1930 günü İzmir'in Menemen ilçesinde, askerliğini yedek subay olarak yapmakta olan ğretmen Mustafa Fehmi Kubilay ile bekçiler Hasan ve Şevki Şeriat isteyen bir grup tarafından öldürüldü.

Cumhuriyet'in yedinci yılıydı. Türkiye'nin din ve Şeriat oyunlarına alet olmaktan uzaklaŐıp, çağdaş bir yolda emin adımlarla ilerlediği zamanlardı. DıŐ düŐmanlardan arınılmıŐ, Şapka devrimi yapılmıŐ, kadınlar kara çarŐaftan kurtarılmıŐtı. Tekkelerin ve medreselerin yerini cumhuriyet ilkokulları almıŐ, halkın boŐ inançlardan uzaklaŐtırılıp insanca yaşama düzeyine ulaŐtırılması için aydınlık bir yol çizilmıŐtı. Bazı çevreler bundan çok rahatsız oluyor, kadınların "kara

çarşıftan” çıkmasını, erkeklerin pantolon giymelerini, şapka takmalarını “kâfirlik” olarak değerlendiyorlardı. Tekkeler ve zaviyeler kapatılmış, şeyhlik, dervişlik, üfürükçülük, muskacılık, seyitlik, dedelik, babalık gibi çağdışı kanunlar yıkılmış olmasına karşın gizliden gizliye bu “ocak”lar hâlâ çalışmalarını sürdürüyor, Mustafa Kemal Atatürk’ün genç Cumhuriyetini yıkmak için her yolu geçerli sayıyorlardı.

Hareketi düzenleyen Nakşi ileri gelenlerinden Şeyh Esat, en yakın adamlarından Menemen Askeri Hastanesi imamlığından emekli Laz İbrahim’i Manisa’ya “başhalife” olarak atamış, onu o yörede Nakşibendi tarikatını yaymakla görevlendirmişti. Laz İbrahim tarafından yönlendirilen, Manisa tarafından gelen çember sakallı, sarıklı ve cübbeli dördü silahlı altı kişi, 23 Aralık 1930’da sabahın erken saatlerinde Menemen’e gelirler ve doğruca çarşı içindeki Müftü Camiine giderler. Camide sabah namazı için gelmiş 8-10 yaşlı kişi vardır. Derviş Mehmet, oradakilere kendisini “mehdi” olarak tanıtır; dini korumaya geldiğini ileri sürer. Camideki yeşil bayrağı aldıktan sonra, sınırda “yetmiş bin kişilik Halife Ordusu’nun beklediğini, öğleye kadar şeriat bayrağı altında toplanmayanların kılıçtan geçirileceği tehdidini savurur.

Bundan sonra adamlarıyla doğruca Belediye meydanına yönelirler. Camiden aldıkları Yeşil Sancağı yola

dikerek silah zoruyla etraflarına adam toplamaya başlarlar. Elebaşılar arasında, Giritli Derviş Mehmet, Şamdan Mehmet, Sütçü Mehmet Emin, Nalıncı Hasan, Küçük Hasan vardır.

Meraklı halk irtica isteyen altı kişinin peşine takılır. Mehdi Mehmet ve adamları “Din elden gidiyor, kâfirler bizi dinimizden ayırmaya çalışıyorlar, şapka giydirmeye zorluyorlar” şeklindeki konuşmalarıyla halkı etkilemeye yanlarına çekmeye başlarlar. Olay kısa sürede genişler, dükkânlarını yeni açan esnaf şaşkınlık içindedir. İşte tam bu sırada jandarma gelir. Yüzbaşı dağılmalarını emreder. Giritli Mehmet ise, şeriat ilan ettiklerini ve dağılmayacaklarını söyler. Eylem, 47. Piyade Alayı’na bildirilmiştir. Bir süre sonra Asteğmen Kubilay, henüz birkaç ay önce askere alınmış olan, takım düzenindeki birliğiyle yola çıkar. Kendisinde silah, erlerin de gerçek mermisi yoktur. Asteğmen Kubilay’ın takımı her sabah talime çıkar gibi çıkmıştır kışlasından. Asker meydana yakın sokaklardan birine mevzilenir. Süngü takan asker, Kubilay Teğmen’den emir beklemektedir. Kubilay yalnız ilerler, meydana gelir. Silahlı güruhun karşısına dikilir ve teslim olmalarını ister. Her şey bir anda gelişir. Bu arada bir el silah sesi duyulur. Giritli Mehmet’tin silahından çıkan kurşunla Kubilay teğmen ağır yara alır. Cami çevresinde toplanan halk ise silah sesiyle birlikte

paniğe kapılıp koşmaya başlamıştır. Ağır yaralı Kubilay cami avlusuna doğru koşar. Ancak fazla gidemez, olduğu yere yığılır kalır. İşte bu sırada Giritli Mehmet, torbasından bağ bıçağını çıkarıp Kubilay'ın üzerine atılır ve başını gövdesinden ayırır. Mahalle bekçisi Hasan saldırganlara ateş eder, iki kişiyi yaralar ama kendisi de şehit düşer. Bekçi Şevki de aynı biçimde çarpışmada saldırganlar tarafından şehit edilir.

Kubilay ve askerleri öldürücü olmayan manevra mermisi kullandıklarından Giritli Mehmet, “Görüyorsunuz bana kurşun işlemiyor” diye bağırır. Ama takviye için gelen bir manga, olay yerine taramaya başlayınca Şamdan Mehmet, Derviş Mehmet ile Sütçü Mehmet delik deşik olur. Dördüncü Mehmet ile Hasan kaçarlar larken yakalanır.

Mustafa Fehmi Kubilay 1906'da Adana-Kozan'da dünyaya gelmişti. Öğretmen okulu bitirdikten sonra, Aydın'da öğretmenliğe başlamıştı. Giritli olan ailesi 1902'de Girit'ten İzmir'e göç etmiş, daha sonraları geçim güçlükleri ve savaş yılları nedeniyle Adana, Kozan ve Antalya'da yaşamışlar, daha sonra da İzmir'e gelip yerleşmişlerdi.

Kubilay ülkesini seven, öğrencilerini Atatürk devrimleri doğrultusunda yetiştiren bir öğretmendi. Kendisi gibi öğretmen olan Fatma Vedide Hanım ile evliydi. Bir buçuk yaşında bir erkek çocukları vardı.

İki yıldır evli olan çift Aydın'da medeni kanuna göre evlenen ilk çiftti. Fatma Vedide Hanım Kubilay'ın şehit edilmesini Gönen'in Tuzaklı Köyünde öğretmenlik yaparken gazeteden öğrendi.

Nakşibendi tarikatının Atatürk devrimlerine planlı bir irtica eylemi olan Menemen Olayı genç Türkiye Cumhuriyeti'nin 1925'deki Şeyh Said İsyanı'ndan sonra tanık olduğu en önemli olaylardan biriydi. Devlet Kubilay'ın şehit edilmesine sert tepki gösterdi. 27 Aralık 1930 günü Dolmabahçe Sarayı'nda Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında bu konuda bir toplantı yapıldı. 28 Aralık 1930'da orduya gönderdiği başsağlığı telgrafında Mustafa Kemal Paşa, "Kubilay Beyin şehadetinde mürtecilerin gösterdiği vahşet karşısında Menemen'deki ahaliden bazılarının alkışla tasvipkâr bulunmaları bütün Cumhuriyetçi ve vatanseverler için utanılacak bir hadisedir" dedi.

Divanı Harp mahkemesi Cumhuriyet düşmanlığını 15 Ocak 1931'de yargılamaya başladı. Otuz altı sanık hakkında ölüm, 41 sanık hakkında ise çeşitli cezalar verildi. Ölüm cezası verilenlerden bazılarının yaşı küçük olduğu için bu ceza yaşam boyu mahkûmiyete çevrildi. 28 sanık 3 Şubat 1931'de Menemen'de idam edildi.

2

BENİM MESKENİM DAĞLARDIR

Arjantinli yazar Ernesto Sabato, *Direnif* adlı kitabında, daha insanca bir dünyanın olanaklı olduğunu, insanın engellerden yeni yollar yaratabileceğini söylerken, bizi edebiyatla direnmeye çağırır:

“Ne zaman ıstırap duysam bir dağa tırmanıp yükselere sığınmayı denerim çünkü o dağ sağlamdır; ne zaman çöp tahammül edilemez hale gelse aynı şeyi yaparım çünkü o dağ temizdir; zamanın süreksizliği bana işkence etmeye başladığında o dağa çıkarırım çünkü o yükseklikte edebiyat hüküm sürer.”

Sabahattin Ali de kısacık yaşamı boyunca, tıpkı Sabato gibi, edebiyatın her şeyden önce daha güzele

götüren bir mücadele, özgürlük, sürekli bir başkal-
dırı biçimi olduğunu düşünmüş, insanca bir dün-
ya için savaşım vermiş ve önüne konan engellerden
yeni yollar, yeni umutlar yaratmış, “dağ” ve “rüzgâr”
sözcükleri ona özgürlüğün kapılarını açan anahtarlar
olmuştu.

*Başım da, saçlarım kardır,
Deli rüzgârlarım vardır,
Ovalar bana çok dardır,
Benim meskenim dağlardır.
Şehirler bana bir tuzak,
İnsan sohbetleri yasak;
Uzak olun benden, uzak,
Benim meskenim dağlardır.
Kalbime benzer taşları,
Heybetli öter kuşları,
Göğe yakındır başları;
Benim meskenim dağlardır.
Yârimi ellere verin;
Sevdamı yellere verin;
Yelleri bana gönderin:
Benim meskenim dağlardır.*

*Bir gün kadrim bilinirse,
İsmim ağza alınırsa,*

*Yerim soran bulunursa:
Benim meskenim dağlardır.*

Sabahattin Ali, 2 Nisan 1948 günü Kırklareli'nin Üsküp nahiyesi Sazara köyünde öldürüldü. Öldürülüşü basına tam dokuz ay sonra yansıdı. Estirilen korku ve yılgınlık havası içinde adını anmak suç sayıldı. Yapıtları ancak 1965 yılında yeniden yayımlanabildi. Cinayet bugüne değin aydınlatılmadı, gerçek suçluları ortaya çıkarılamadı.

1907'de Gümülcine'de doğan Sabahattin Ali, İstanbul Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Yozgat'ta öğretmenken Milli Eğitim Bakanlığı'nca Almanya'ya gönderildi. Orada iki yıl öğrenim gördü. Aydın, Konya ve Ankara'da Almanca öğretmenliği yaptı. 1932'de bir toplantıda okuduğu şiirde Mustafa Kemal'i yerdiği öne sürülerek tutuklandı; bir yıl Konya ve Sinop cezaevinde yattı. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi'nde, Neşriyat Müdürlüğü'nde çalıştı; Ankara Devlet Konservatuvarı'nda çevirmenlik ve dramaturgluk yaptı.

1940'ta *İçimizdeki Şeytan* adlı yapıtı yayımlandığında, kendisine yönelen baskılar karşısında istifade ederek İstanbul'a yerleşti; Aziz Nesin'le birlikte *Markopaşa* dergisini çıkarmaya başladı. Dergi "Topunuzun Köküne Kibrit Suyu" başlıklı yazı nedeniyle

kapatıldı. Her kapatılışında farklı adlarla yayınıni sürdürören *Markopaşa*, beş yılda yedi ad, dokuz matbaa, yedi yayın yönetmeni değiştirmek zorunda kaldı.

1947’de yayımlanan *Sırça Köşk* adlı öykü kitabı Bakanlar Kurulu kararıyla toplatılan Sabahattin Ali, Cemil Sait Barlas’ın *İçimizdeki Şeytan* nedeniyle açtığı davadan üç aya hüküm giydi. Cezasının bitiminde yazın hayatından uzaklaşarak taşımacılık yapmaya başladı. Bundan sonra Avrupa ülkelerinden birinde yaşamayı sürdürmek istiyordu. Yurtdışına çıkması engellendiğinden Bulgaristan sınırını geçmek üzere Ali Ertekin adlı bir kılavuz ile anlaştı. Ordudan atılmış bir astsubay olan Ertekin geçimini yurtdışına adam kaçıırarak sağlıyor, öte yandan Milli Emniyet adına ajanlık yapıyordu. Resmi açıklamalara göre Ertekin, “milli hislerini tahrik ettiği için” Sabahattin Ali’yi başına sopayla vurarak öldürdü. Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılanan Ertekin’in yaptırımını 18-24 yıl olan adam öldürme suçundan, “milli hisleri tahrik” gerekçesiyle cezası indirilerek 4 yıla hüküm giydi. Aynı yıl çıkarılan af yasasıyla serbest kaldı.

Sabahattin Ali’nin Kırklareli’nde Milli Emniyet tarafından sorgulanırken işkence sonucu öldüğü ve Ertekin’in paravan olarak kullanıldığı, özellikle yazarın yakın çevresinde yaygın bir kanıysa da bugüne değin kanıtlanamadı.